

Pričevanje o rojstvu naše republike

Pred nami je enaintrideseti rojstni dan naše republike, rojene v Jajcu 29. novembra 1943. Obudimo z odlomkom iz Zapiskov iz osvobodilne vojne, kakor jih je zapisal Rodoljub Čolaković, spomin na to zgodovinsko rojstvo, ko je revolucija z geslom enakost-bratstvo-edinstvo in z neizmernimi žrtvami in junaštvi začela vek svobodne, neodvisne države, ki hrepeni dočakat dan, ko, koder sonce hodi, prepir iz sveta bo pregnan, da rojak prost bo vsak, ne vrag, le sosed bo mejak; in v katerem je eden plodnih in velikih dni tudi naš današnji trenutek, ko z vso tvorčnostjo, pripravljenostjo, solidarnostjo in zavzetostjo v luči zastave naše komunistične partije gradimo nove samoupravne socialistične odnose — našo bodočnost!

...Spuščal se je večer 29. novembra, ko so se začeli delegati za drugo zasedanje AVNOJ zbirati v Domu kulture. Dvorana je bila določena za delegate, balkon pa za občinstvo... V dvorani je nenehno brenčalo od človeških glasov, z balkona pa je bilo slišati tudi pesem mladincev. Večina delegatov je v uniformah in z revolverjem ob pasu, vendar so med nami tudi civilisti. To zborovanje je nenavadno po tem, kje in zaradi česa se je sestalo. To ozemlje je uradno del tako imenovane hitlerjeve »neosvojljive evropske trdnjave«. To zborovanje pa predstavlja narode, ki so se z orožjem v roki dvignili proti fašističnemu novemu redu — uprli so se prav v tej trdnjavi — ustvarili svojo vojsko in jo v glavnem oborožili z orožjem, ki so ga bili odvzeli sovražnikom. Čez nekaj trenutkov bo moralo to zborovanje sprejeti sklepe, ki s svojim svobodoljubnim bistvom pomenijo novo stran v razvoju med človekom in človekom, narodom in narodom. Delegati so se nenehoma v smrtni nevarnosti dneve in dneve prebijali semkaj, hodili mimo sovražnikovih postojank ter imajo svoje zborovanje spet ne preveč daleč od takšnih postojank...

Nenadoma je v dvorani prenehalo govorjenje — vstopil je tovariš Tito v sprem-

stvu članov Vrhovnega štaba in centralnega komiteja partije... Eno sekundo je bila morda tišina, nato pa so delegati skočili na noge, po dvorani je zagrmelo ploskanje in navdušeni vzkliki delegatov in občinstva Titu, Partiji, vojski.

Zasedanje se je začelo s petjem himne. Dr. Ribar je prebral referat o delu AVNOJ med prvim in drugim zasedanjem, nato so zasedanje pozdravili predstavniki Partije, vojske, mladine, AFŽ iz posameznih naših dežel: Srbije, Hrvatske, Slovenije, Črne gore in Bosne in Hercegovine. To je bil nekakšen uvod v tisto bistveno, zaradi česar je bilo zasedanje sploh sklicano... Dr. Vojislav Kecmanović-Djedo je dal besedo tovarišu Titu. Tito je nekaj minut stal za govorniškimi odrom in čakal, da bo potihnilo ploskanje in vzklivanje... njegov referat je trajal približno eno uro; bil je preprost, jase in jednat. Tito ga je bral mirno, malo je privzdignil glas samo na tistih mestih, ko je govoril o izdajalcih, ki so ne samo v usodnih dneh naše zgodovine izdali svojo deželo, temveč so poskušali zavezniško javnost prevarati in predstaviti boj narodnoosvobodilnega gibanja in njegove vojske za svoj boj.

Po referatu se je začela razprava... Sleherni govornik je želel povedati, kaj pomeni za njegov narod današnji dan, kakšne možnosti zanj odpira življenje v državni skupnosti, osnovani na oblasti ljudstva in enakopravnosti narodov. Govorniki so bili iz vseh krajev, pripadniki raznih strank, toda vsi so se strinjali v tem, da so se med vojno zgodile v Jugoslaviji velike, zgodovinske spremembe. Jugoslovanski narodi, ki so jih bili bivši oblastniki izdali, so se dvignili k orožju, organizirani in pod vodstvom Komunistične partije, ter tako začeli novo poglavje v zgodovini vsakega jugoslovanskega naroda posebej in vseh njih skupaj. Na vodstvo političnih sil se je postavil delavski razred in ta revolucionarna sprememba daje Jugoslaviji njeno notranjo trdnost ter ji odpira svetle perspektive razvoja in napredka...

V dvorani je bilo svečano vzdušje. Brali smo deklaracijo, ki odloča, da se AVNOJ

konstituira v vrhovno zakonodajno in izvršilno predstavniško telo Jugoslavije, da se vzpostavi Nacionalni komite Jugoslavije, preko katerega bo AVNOJ opravljal svojo izvršilno funkcijo, da se vladi v begunstvu odvzamejo vse pravice zakonite vlade Jugoslavije, da se Jugoslavija

osnuje na demokratičnem, federativnem načelu, kot državna skupnost enakopravnih narodov.

Nato so delegati z burnim ploskanjem sprejeli sklepe v smislu deklaracije. Z izrazito viharim ploskanjem je bil sprejet sklep o odvzemu pravic zakonite vlade tako ime-

novani jugoslovanski vladi v tujini in o prepovedi vrnitve v državo Petru Karadjordjeviću.

Sprejeti so bili še odloki o ustanovitvi Nacionalnega komiteja osvoboditve Jugoslavije, o uvedbi naziva maršala v naši vojski in odlok o odo-

(Nadaljevanje na 2. strani)

**Ob 29. novembru, prazniku
Dneva republike
čestitajo vsem
članom našega kolektiva**

**druženopolitične organizacije,
samoupravni organi in vodstvo OZD**

Plodno sodelovanje

Nedavno so se na obisku v naši OZD mudili predsednik skupščine Radovljica, dip. ing. Leopold Pernuš, predsednik izvršnega sveta Franc Podjed, sekretar občinskega komiteja ZK, Joža Božinc in predsednik občinskega sveta ZSS Radovljica, Marijan Vrabec. V razgovoru z njimi so sodelovali glavni direktor Miro Kavčič, direktor splošno kadrovskega sektorja Ivan Cerkovnik. Zlato Kavčič, direktor ekonomsko finančnega sektorja, dipl. ing. Rozman Franc, direktor tehničnega sektorja, predsednik DS OZD, Legat Jurij, v. d. vodja TOZD Proizvodnja pletenin Radovljica, Marija Mihelčičeva, vodja TOZD Nova Gorica, Šemrov Adolf in namestnica zbora delavcev TOZD Industrijska prodajalna, Jelka Lukačeva.

Gosti so se seznanili s samoupravljanjem v našem podjetju, s konstituiranjem v organizacijo združenega dela — smo med prvimi OZD v občini, ki so sklep o konstituiranju že prejele in z našimi načrti, da bi delovne skupine, kot so osnovne samoupravljalске celice tvorno začele v nadaljnjem razvoju novih samoupravnih socialističnih odnosov, ki so pogoj za trajni poslovni uspeh OZD. Predstavniki podjetja so poudarili, da bi bilo v zvezi s tem nujno utrditi temelje, na katerih bi lahko gradili družbeno aktivnost članov kolektiva, ki je premajhna, a glede na okoliščine razumljiva in deloma tudi opravičljiva, saj so pri nas zaposlene zvečinsko ženske ki jih bremenita še gospodinjstvo in pa vzgoja otrok. Zmotno je namreč misliti, da se bodo ženske lahko vključevale v družbeno aktivne de-

javnosti, dokler ne bodo rešeni najbolj pereči problemi otroškega varstva, podaljšane bivanja v šoli in družbene prehrane. Govorili so tudi o premajhni povezavi tekstilnih podjetij v občini, ki pa bi bila v primerni obliki možna in tudi perspektivna, saj obstajajo skupna stičišča na področju samouprave, tehnološkega sodelovanja, marketinga ipd.

Gostje in predstavniki kolektiva so izmenjali tudi obojestransko stališča o gospodarskih gibanjih v prvih šestih mesecih v naši OZD posebej in nasploh v tekstilni industriji v okviru občine, kjer je posebno pereče zvišanje zalog in zmanjšanje izvoza. Produktivnost bi se v našem primeru lahko povečala z uvozom najmodernejših tekstilnih strojev, kar pa je vezano tudi na velike obremenitve dragih kreditov.

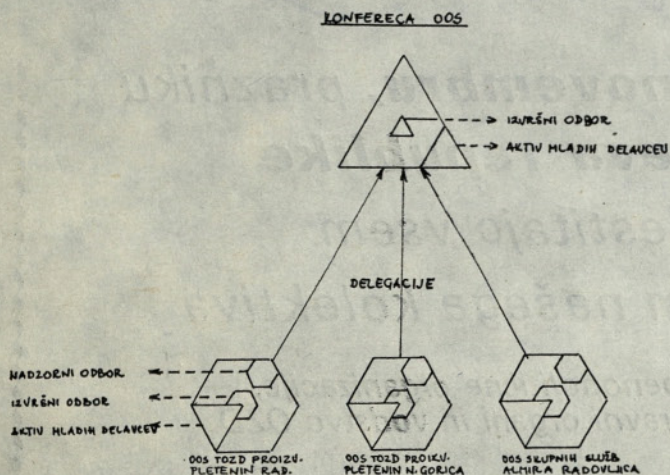
Enotno mnenje je bilo, da bo morala ekonomska politika v letu 1975 stremeti predvsem za stimulacijo izvoza, sprožiti akcijo varčevanja ob enem z revizijo stabilizacijskih programov sprejetih dve leti nazaj, podpiranju tistih investicij brez povečevanja delovne sile, dograditvi šol, vzgojno varstvenih ustanov in posebnega šolstva, v našem primeru pa še posebej iskanju notranjih rezerv, zmanjševanju zalog in izrecni pozornosti glede na letni gospodarski plan OZD.

Obisk delegacije Skupščine občine Radovljica, Izvršnega sveta in družbenopolitičnih organizacij je bil prvi take vrste v našem kolektivu in smo ga bili zelo veseli, saj odpira nove možnosti za plodno medsebojno sodelovanje, ki naj bi se v bodočnosti le še poglobilo. AVB

V sindikatu se bomo reorganizirali ...

Na osnovi določila statutarne dogovora o organiziranosti in delovanju sindikatov in zveze sindikatov v SR Sloveniji, mora imeti vsaka temeljna organizacija združene dela vsaj eno osnovno or-

ganizacijo sindikata. Osnovna organizacija sindikata je temeljna oblika sindikalne organiziranosti in najširši okvir političnega delovanja delavcev. Je nosilec in uresničeval-

lec skupnih interesov delavcev, ki jih zadržuje.

Na področju samoupravljanja smo se v ALMIRI že reorganizirali, zato se moramo v predstojećem obdobju tudi v sindikatu. Doslej bomo delovali oziroma še delujemo tako, da imamo v Radovljici eno in v Novi Gorici drugo osnovno organizacijo, s tem da med seboj nismo sodelovali.

O predlogu nove organiziranosti smo razpravljali že na predkongresnih sestankih v mesecu oktobru, vendar je prav, da o tem še kaj napišemo.

V organizaciji združenega dela ALMIRA imamo tri temeljne organizacije združenega dela in delovno skupnost skupnih služb. Predlagamo, da bi imeli tri osnovne organizacije sindikata, in sicer:

1. OOS TOZD proizvodnja pletenin Radovljica,

2. OOS TOZD proizvodnja pletenin Nova Gorica in

3. OOS skupnih služb ALMIRA Radovljica, s tem da se v organizacijo priključijo še člani sindikata iz TOZD prodajalne, ker so le šestčlanski kolektiv.

Za osnovno organizacijo sindikata TOZD proizvodnja pletenin Radovljica predlagamo zato, ker ima večje število članov sindikata, delo v sindikalnih skupinah. Sindikalno skupino sestavlja določeno število članov sindikata, ki delajo skupaj v neposredni bližini. Vsaka skupina ima svojega poverjenika, poverjeniki pa bodo istočasno delegati v izvršnem odboru osnovne organizacije sindikata.

V okviru osnovne organizacije sindikata bo deloval aktiv mladih delavcev, ki ga sestavljajo člani sindikata, stari do 27 let.

Vsaka osnovna organizacija sindikata ima izvršni odbor. Je stalni izvršni organ. Izvršni odbor osnovne organizacije sindikata izvoli izmed članov odbora predsednika, podpredsednika, sekretarja in blagajnika.

Vsaka osnovna organizacija voli tudi nadzorni odbor, ki nadzoruje upravljanje premoženja, finančno in materialno poslovanje.

Osnovne organizacije sindikata se bodo na nivoju podjetja povezale v enotno sindikalno organizacijo, ki jo bomo imenovali konferenco organizacij sindikata ALMIRA. Konferenco bodo sestavljali delegati vseh osnovnih organizacij sindikata. Konferenca izvoli predsednika, podpredsednika, sekretarja in blagajnika. V okviru konference bo deloval tudi aktiv mladih delavcev, ki ga sestavljajo delegati konference, mlajši od 27 let, ki bo obravnaval vprašanja in interese mladih delavcev.

To reorganizacijo, ki je nazorno prikazana v shemi, bomo izpeljali predvidoma do konca 1974. leta.

Milka Blažič

Volitve v SIS

Do konca letošnjega leta se morajo konstituirati samoupravne interesne skupnosti, ki se po ustavi vključujejo v skupščinski sistem kot enakopravni zbor občinske skupščine (ZZD, ZKS, DPZ) pri obravnavanju in odločanju o zadevah njihovega delovnega področja oziroma odnosov, znotraj katerih se bo odvijalo naše bodoče družbenoekonomsko življenje.

Ta pomembna akcija terja skrbne priprave vseh družbenopolitičnih organizacij pri organiziranju celotne politične aktivnosti, a še posebej na področju kadrovske politike in pri zagotavljanju javnih in demokratičnih postopkih v celotnem kandidacijskem in volilnem procesu.

Izdelan je program akcij za pripravo in izvedbo volitev, ki jih moramo opraviti med 5. in 8. decembrom 1974.

Na kandidacijskih konferencah bomo obravnavali vlo-

go in naloge samoupravnih interesnih skupnosti v našem sistemu, dosedanje delo SIS, možne kandidate in določijo kandidate za člane delegacij TOZD in KS, možne kandidate za vodilne funkcije v skupščini SIS.

Z volitvami članov delegacij v SIS izbiramo neposredne nosilce delegatskega sistema za konkretno urejanje in odločanje o družbenih zadevah. Ker pa bo to urejanje in odločanje temeljilo predvsem na sporazumevanju in dogovarjanju o skupnih interesih delovnih ljudi in občanov na eni strani ter delovnih ljudi — izvajalcev uslug na drugi, je važno to, da v pripravah na volitve in volitvah samih zagotovimo izbor tistih ljudi, ki bodo sposobni, da bodo mimo izražanja interesov okolja, iz katerih prihajajo, razumeli tudi interese tistih, s katerimi se sporazumevajo.

Slavnostna otvoritev

Dan pred praznikom republike, 28. novembra bo svečana otvoritev nove tovarne v Novi Gorici. Ob tem dogodku, ki je bil tako dolgo pričakovan, še prav posebej v novogoriški TOZD in pomeni ob enem veliko pridobitev pa tudi velike naloge in zahteve za tamkajšnje sodelavce, se bodo zbrali predstavniki naše OZD, samoupravnih organov, družbenopolitičnih organizacij iz Nove Gorice in Radovljice.

Novogoričanom želimo, da bi imeli ob zadnjih pripravah čim manj zapetljajev in težav, reportažo o novi tovarni in njeni otvoritvi pa bomo objavili v decembrski številki glasila.

Pričevanje o rojstvu ...

(Nadaljevanje s 1. strani)
britvi odlokov, odredb in izjav AVNOJ in Vrhovnega štaba, nato pa je bilo izvoljeno predsedstvo AVNOJ.

Takoj po volitvah je imelo predsedstvo svojo prvo sejo, in sicer na odru. To je bila najoriginalnejša seja, ki sem ji kdajkoli prisostvoval. Ker ni bilo dovolj stolov za vse, so vsi člani stali okoli Tita in dr. Ribarja, ki je vodil sejo. ... Na predlog slovenske delegacije je bil sprejet tudi odlok, da se tovarišu Titu podeli naziv maršala Jugoslavije. Samo na ta odlok smo zaploskali in stopili k Titu, da mu čestitamo.

Po končani seji predsedstva ki je trajala približno pol ure, je na njegove sklepe sporočil Moša Pijade. Njegov glas je svečano zazvenel, ko je začel brati odlok, s katerim je bil tovariš Tito imenovan za maršala Jugoslavije. Ko je potihnilo ploskanje, ki so z njim delegati in občinstvo sprejeli ta odlok, je Tito vstal in stopil k govorniškemu odru. Stal je za govorniškimi odrom z nekoliko upognjeno glavo; bil je utrujen in ginjen. Nato je naglo dvignil

glavo ter se s trdnim glasom zahvalil delegatom za zaupanje, ki so ga izrazili ne samo njemu osebno, temveč vsej vojski; nato je delegatom dal besedo, da se bo na čelu naše vojske do zadnjega diha boril za zmago ljudstva.

Njegove besede so delegati sprejeli z viharim ploskanjem in pesmijo.

Okoli pete ure zjutraj je dr. Ribar končal zasedanje in delegati so se začeli razhajati.

Vrnil sem se domov, vendar pa se mi ni dalo iti počivati. Nisem bil utrujen, čeprav sem bil vso noč prebodel. Odprl sem okno v svoji podstrešnici in prisluškoval glasovom dneva, ki se je že budit. V daljavi je bilo poredkoma slišati posamezne strele; spodaj pod oknom je nevidna bučala narasla reka. Bil sem slavnostno razpoložen in vznemirjen in bi se rad s kom pogovarjal o vsem, kar sem nocoj med zasedanjem čutil. Razmišljal sem o novem poslu, ki me čaka. Skozí okno sta v sobo prodirali vlaga in motna svetloba oblačnega jesenskega dne, prvega dne Demokratične federativne Jugoslavije.

Mladino čakajo odgovorne naloge

Zdenka Vodopivec, enaindvajsetletna verižkarica, članica našega kolektiva, je bila delegatka na 9. kongresu ZSMS v Moravcih, ki je bil 3. in 4. oktobra. S kongresa, ki je bil izredno dobro organiziran in je potekal v delovnem vzdušju in pri srčnem spoznavanju mladih med seboj, se je vrnila polna vtisov in je za naše glasilo zapis o nalogah in načrtih mlade generacije.

9. kongres ZSMS je za nami. Sprejet je nov statut, resolucija in akcijski program ZSMS. Vsekakor bo to za uresničevanje sprejetih stališč ZSMS potrebna večja angažiranost članstva te organizacije, skupno s študenti, oziroma mladimi, ki se udeležujejo v specializiranih organizacijah in tudi tistih, ki so na odsluženju vojaškega roka. Le-ti so kolektivni člani ZSMS, ki z vsemi ostalimi mladimi živijo in delajo v DO. Enako se godi tudi v Krajevnih skupnostih, kjer tvorijo močno idejnopolitično in akcijsko enotno organizacijo. Zelja te je, da bi bili člani tisti mladinci, ki sprejemajo načela ZSMS ter so pripravljeni programe nesebično

izpolnjevati. Prav tu pa bo treba storiti korak naprej. Iz svojih vrst moramo izločiti tiste, ki niso pripravljeni delati po novem načinu, ter vpisati tiste, ki se nam želijo pridružiti in čutijo, da bi lahko v ZSMS sodelovali.

Predkongresna dejavnost v naši OZD ni bila najbolj aktivna. Zato pa bo prva naloga našega aktiva mladih delavcev po volilni in programski konferenci, urediti svoje vrste. Potrebno je seznani članke OO ZSMS Almira o spremembah, novem statutu, resoluciji in akcijskem programu...

Posebno pozornost bomo posvetili izobraževanju, rednemu in izrednemu strokovnemu izpopolnjevanju v pod-

jetju, kakor tudi družbenopolitičnemu delu skupno z DPO v podjetju. Pri tem ne smemo pozabiti izobraževanja doma, poslušanja radia in TV, prebiranja dnevnega časopisa in drugih publikacij, ki nam širijo obzorje in nas lahko le vzpodbujajo.

Informiranja bi se dotaknili v toliko, da bi bile bodoče novice o delu in gibanjih v podjetju res kratke, jedrnat in zanimive za vse člane našega kolektiva. Le v tem primeru bomo prebili veliko pasivnost članov organizacije do stvari, ki so sestavni del njihovega življenja ter dohodka.

Veliko smo že pisali in govorili, toda čez noč uspeha ne moremo pričakovati. Zato je potrebno veliko volje, nesebičnega in brezkompromisnega boja, v katerega pa mora mladina vložiti tudi svoj veliki delež. Naš politični sistem že nekaj časa temelji na samoupravnih sporazumevanjih ter dogovarjanjih. Iz tega razloga je ustanovljenih že več interesnih skupnosti, ki se še vedno ustanavljajo in konstituirajo po novi ustavi.

Ob vseh teh tekočih dogodkih, ki so pred vrati, pa mi mladi ne smemo stati ob strani križem rok. Zavzeto in energično moramo predlagati mlade sposobne delegate v samoupravne organe TOZD ter samoupravne interesne skupnosti in ne čakati na namig ali zahtevo drugih. Mladi morajo biti v teh organih. Zavezuje jih nova ustava, tako pa tudi uspeh in zadovoljstvo ne bosta izostala.

Veliko je še konkretnih nalog, s katerimi se bodo soočale OO ZSMS, seveda le tiste, katerih želja bo to. Zelja nas vseh pa je, da bi bilo takih organizacij čim več v naši občini.

Za konec pa še to: ne smemo ostati samo pri besedah, kajti naloge uresničevanja, o katerih smo govorili, pomeni boljši jutrišnji dan za vse in ne samo mlade.

V prihodnji številki pa morda nekaj več o podrobnostih nalog, ki izhajajo iz resolucije in akcijskega programa ZSMS s poudarkom na OO ZSMS v delovnih organizacijah.

Zdenka Vodopivec

Zdenka Vodopivec na delovnem mestu

Poslovni uspeh tričetrletja

Ko je za nami tri četrtine poslovnega leta, lahko z nekoliko večjim prepričanjem zapišemo nekaj ugotovitev, ki so značilne za poslovna dogajanja prvih devetih mesecev letošnjega leta.

Predvidevanja, ki smo jih kot izhodišča postavili v letnem gospodarskem načrtu, so se v trditvah, da bodo pogoji gospodarjenja težji in zaostreni v celoti izpolnila. Surovine so se podražile, poslovni stroški so višji, popraševanje je manjše, ponudba na domačem trgu je večja, izvoz je nestimulativen in

premalo konkurenčen. K tem ugotovitvam, ki prav gotovo niso vse, pa lahko dodamo še to, da se je preko vseh pričakovanj poslabšala likvidnost gospodarstva in da enostavno primanjkuje denarja za pokrivanje naložb.

Osnovna prizadevanja našega gospodarjenja so bila usmerjena predvsem na povečano pozornost do kupcev, prizadevanja za izboljšanje kvalitete in prizadevanja za zagotovitev zadostnega obsega obratnih sredstev. Problematika zalog je bila na vseh dnevnih redih, tendence pa

so kljub temu negativne.

Vsi navedeni dejavniki so vplivali tako, da smo temu primerno prikrili tudi poslovno politiko. Obseg investiranja smo zaradi podražitev in težav z zalogami zmanjšali na najpotrebnejše v okviru razširjene reprodukcije. V prvih delovnih mesecih smo tako investirali 50 odstotkov od predvidenega letnega obsega. Manjši je obseg predvsem zaradi zaostanka pri gradnji tovarne v Novi Gorici, nekatere investicije pa smo tudi prestavili na naslednje obdobje.

Vagica, vagica brž mi povej, bo li to leto dobička še kej?!

Proizvodni plan ni v celoti dosežen. Letni plan pletilnice je dosežen 71 % (biti bi moral 75 %). Osnovni razlog so zastoj na krožnih strojih. V primerjavi s proizvodnjo v lanskem devetmesečju, je večja proizvodnja na ploških strojih, medtem ko je na ostalih postrojenjih manjša. Vedeti moramo, da smo letos v celoti ukinili četrto izmeno in obrat v Lescah ter da novi stroji niso prihajali točno po planu. Približno enaka so razmerja tudi v šivalnici, kjer letni plan prav tako ni dosežen v treh četrtinah, kot bi moral biti.

Z analizo proizvodnih stroškov ugotovimo, da so se stroški izdelavnega materiala na enoto proizvoda povečali od 32 do 50 % (različno po grupah strojev).

Prodaja: na domačem trgu je v okviru dinamičnega plana (indeks 101). Drugače pa je z izvozom, ki je manjši od planiranega za polovico in zato skupnemu planu realizacije devetih mesecev manjka še 6 %, da bi bil izpolnjen. Ne glede na to, smo letos postavili tudi realizacijski rekord v mesecu septembru, ko smo realizirali petino letne realizacije. Takšna sezonska prodaja pa nam povzroča tudi precejšnje težave.

Postavljene naloge, da bomo zmanjšali fizični obseg zalog, nismo izpolnili. Naloga nas vseh je, da s skupnimi prizadevanji ustvarimo takšne pogoje poslovanja, da bomo bistveno izboljšali koeficient obračanja zalog, kar

pomeni, da bomo poslovali z manjšimi zalogami, pa kljub temu dosegli enake ali še boljše rezultate.

Finančni rezultat kot rezultat ovrednotenih fizičnih sprememb kaže, da se je celotni dohodek povečal za 37 odstotkov, materialni stroški za 49 %, novo ustvarjena vrednost je večja za 24 %. Ostanek dohodka je na isti ravni kot lani, to pa predvsem zaradi bistveno večjih pogodbenih in zakonskih obveznosti (72 %). Zaradi pospešene amortizacije pa je podjetniška akumulacija, to je del ostanka, ki je namenjen za nova vlaganja, večja od lanske za 16 %.

Če bi skušali na osnovi podatkov, ki so nam na razpolago, poiskati smer naših bodočih prizadevanj, lahko zaključimo, da bomo morali v bodoče še bolj paziti na to, da bomo več ustvarili, previdneje bomo morali trošiti, predvsem pa bomo morali poiskati rezerve v odpadkih, nekvaliteti in produktivnosti. Ne nazadnje pa se bomo morali prav vsi zavedati, da nove neposredne oblike samoupravljanja ne prinašajo samo večji obseg pravic, ampak da je večji tudi obseg dolžnosti. Ko bo sleherni izmed nas to spoznal, bo na delovnem mestu bolj discipliniran in z večjo prizadetostjo bo upravljal z našim skupnim premoženjem, ki ga sedaj čestokrat napačno pojmuje (moje—naše).

Zlato Kavčič

Kolekcije, kovčki in kilometri!

Čeprav so »smerokazi« za Almirine pletenine širom po Jugoslaviji, jih v Almiri premalo poznamo. Premalo vemo o njihovem delu in ga nemara celo premalo cenimo. Kajti biti dan na dan na cesti, v lepem in slabem vremenu, prenočevati v zmeraj v drugih, a brezosebno enakih hotelskih sobah, se v času hude konkurence truditi za zadovoljitev starih in pridobivanje novih kupcev, vedno znova utrjevati in širiti sloves naše Almiro, ni lahka naloga, je naloga, ki nenehno obvezuje. In vendar se lahko pohvalimo, da je naša petpe-resna deteljica trgovskih zastopnikov temu kos.

prodajal samo nogavic in pletenin. Kadar se je zataknilo pri nabavi igel ali preje, je ponavadi uspešno posredoval. Pomagal je tudi pri prodaji starih strojev. Na mesec je prevozil približno pettisoč kilometrov in pojedel nekaj kilogramov prahu manj na zvečina makadamskim cestah, koder si je njegov majhen in slab avto kdaj pa kdaj privoščil tudi defekt. V letih, ki so minevala, je vozil zmeraj manj po makadamu, ker so se ceste boljšale, a še zmeraj k istim kupcem. Zelo ponosen je, ker jih je veliko med njimi stalnih in že dvajset let polnijo police z našimi pleteninami. V šali pravi,

času še kosi obleke, spletene z me preveč domišljije, in poudarjal, da bi morali dati večji poudarek modnosti. Tedaj se je delalo še sproti, predprodaje ni bilo. Ko je bilo blago gotovo, kovčke v avto in na pot! Včasih ni bilo posebno lahko, ko je poskušal naše jopice, puloverje in tudi še nogavice spraviti v bolj ekskluzivne trgovine. Nič lažjega ni bilo z majhnimi trgovinami, ker je včasih prevozil kače kilometrov, da je prodal pet do šest kosov. Vseskozi se je držal zlatega pravila, dokler nisi strokovno podkovan, ne trkaj na kupčeva vrata. Tako še danes zasleduje proizvodnjo od na-

se zdaj prelevil v dobrega znanca, ki ga že težko čakajo. In to je prijeten občutek, ne le zame, marveč tudi za Almiro.

Zadnja dva, ki ju je Almiri sočasno »zapeljala«, sta Dervišević Ekrim iz Sarajeva in Ivanovski Duško iz Skopja. Oba sta sklenila razmerje z njo 1. 2. 1971. In očitno je, da je zveza zmeraj bolj trdna.

Dervišević Ekrim posreduje naše pletenine v Sarajevo in Bosno ter Dalmacijo. Pravi, da prodaja eno tretjino pletenin v samem Sarajevu, koder se nad našimi izdelki navdušuje predvsem nežni spol. Prvi kupci so ponavadi same prodajalke, ki se nato v naših modelih prelevijo v živo reklamo. Pravi, da je almirska kolekcija nekakšna modna fotocelica, ki odpre marsikatera vrata in da bi morali

s kvaliteto poskrbeti za to, da bi tako tudi ostalo.

Ivanovski Duško ima ta poklic že v krvi. Tudi oče je predstavnik in sin je sledil njegovemu zgledu. Prevzel je del terena, ki ga je prej obdeloval nestor Živković in ta ga je tudi vpeljal kot svojega naslednika za Makedonijo, Kosovo in Srbijo do Niša. Tradicija, dober asortiman — uspešna kupčija se torej nadaljuje tudi na tem južnem koncu naše domovine, kjer se v naše shetland jope zavija jo od Skopja pa do Dojrana.

Na vprašanje, če bi se radi še v čem izpopolnili, so predvsem mlajši odgovorili, da bi morali bolj temeljito spoznati proizvodnjo, a kaj ko za to ob skupnih delovnih sestankih s komercialnim sektorjem ob izboru kolekcij ponavadi zmanjka časa.

ABV

Naši komercialni zastopniki z leve proti desni: Ivanovski Duško, Živković Djordje, Kumperšček Milan, Romih Zvonko in Dervišević Ekrim

Nestor med njimi, z gotovo največ izkušanji, je Djordje Živković, po rodu Beograjec, in član našega kolektiva že od leta 1954. Čeprav je prišel k nam na zelo neresen datum, namreč prvi april, nam je ostal zelo resno zvest. Z Almiro, tedanjim Tovarno pletenin in nogavic iz Lesc pri Bledu, se je začel spogledovati na zgreškem sejmu spomladi 1954, ko je izvedel, da podjetje potrebuje potnika za Jugoslavijo. Slišal je, »da Slovenci dobro plačajo in da so dobri ljudje!« A ker je na seju zgrešil predstavnike kolektiva, je po zaključku sejma v beograjski trgovski agenciji pogledal kolekcijo samih nogavic in jo preprosto — kupil. V agenciji jim je bilo kar prav, da so se nogavic znebili, ker niso bili prepričani, da bi šle res v promet. In tako je Živković še preden je postal Almir, prodajal njene nogavice, zaključnice pa pošiljal v tovarno. Ko je prodal okoli 150.000 parov, je prejel telegram, naj se oglasi še sam. Tovarna je imela takrat komaj 39 delavcev in Djordje Živković je prodajal — zdaj kot član kolektiva — njene izdelke po vsej Jugoslaviji z izjemo Slovenije. V dvajsetih letih pa ni

da je treba kupca gojiti kot rožo, drugače ti usahne, ali pa ti ga z umetnim gnojilom prevzame kdo drug. Na vprašanje, v čem je skrivnost teh stalnih in dobrih odnosov, je odgovoril: v dobrih odnosih! Pa tudi v samem razvoju tovarne, ki je iz majhnega obrata postala moderna trikotaža. Glede na to, da je tudi veliko več kupcev kot nekdanj, se je njegov delokrog začel ožiti, postajal pa je zmeraj bolj zahteven. Zdj se kovčki s kolekcijo odpirajo trgovcem v Beogradu, v Srbiji in delu Makedonije. In velikokrat, ko se oglasi pri kupcu, poslovnemu prijatelju, leta nemalokrat vzklikne: Zdravo Živković in njegova lepa Almir! Ni kaj reči, lep pozdrav in zares priznanje!

Tudi Kumperšček Milan je že šestnajst let zvesti vitez in krmari barko prodaje po nemirnem morju slovenskih modnih muhavosti. Njegov kompas za okus kupcev je zelo zanesljiv in ponavadi natanko pokaže modni barometer potrošnikov. V tovarno je prišel, ko se je ta 1958 širila in je sodeloval tudi pri programu njenega razvoja. Boril se je za boljši plasman pletenin, ki so bile v tistem

bave preje do končne izdelave, saj tako kupcem ne le prodaja, marveč tudi svetuje. Kajti posel je samo v tistem primeru dober in obetajoč, če je kupec tudi zadovoljen. In ponavadi tudi je, saj se je Almir v vseh teh letih uvrstila v sam vrh jugoslovanske trikotaže in Milanu Kumperščku je v veliko zadovoljenje, da je kljub napotom, z minulim in sedanjim delom pripomogel k našemu skupnemu uspehu.

Zvonko Romih iz Zagreba ima za seboj že tudi več kot petletko v Almiri. Dolga leta je bil poslovodja v Tekstilu Zagreb in ker so bili njegovi poslovni stiki z Almiro zmeraj dobri, je tudi predsedal. Po lastni izjavi se mora truditi, da doseže plan, ker ima dvoje različnih področij kupcev. Eno je Zagreb, kjer je ženski pa tudi moški del prebivalstva rad lepo in okusno oblečen, drugo pa sta Posavina in Podravina, kjer kupcev sicer ne manjka, pač pa so zelo razstreseni in jih ni mogoče tako pogostokrat obiskovati. Na vprašanje, kako se počuti kot Almirin predstavnik, odgovarja: Dobro, in če sem bil spočetka pri strankah neznanec, sem

Češki gosti

V soboto, 9. novembra, nas je obiskala češka delegacija, v kateri so bili dr. Dalibor Majer, trgovski svetnik veleposlaništva CSSR v Beogradu, Vladimir Šmajkal, namestnik trgovskega svetnika v Beogradu, Karol Klečak, generalni konzul CSSR v Zagrebu, Franta Kovač, delegat CTX iz Prage, pridružili pa so se jim še predstavniki Jugotekstila v vlogi izvoznika v CSSR. Bilo je prvič, da se je češka delegacija namenila obiskati našo OZD, kjer sta

jo sprejela glavni direktor Miro Kavčič in direktor komercialnega sektorja Janez Humerca. Češka delegacija se je z zanimanjem seznanila z zgodovino našega podjetja in z njenim razvojem, s tekočimi izvoznimi posli v CSSR in je bila mnenja, da so dani vsi pogoji za utrjevanje naših dosedanjih poslovnih odnosov. V prijetnem razgovoru so si gostje ogledali še tovarno in novo prodajalno in se nato v prijateljskem vzdušju poslovili.

Shetland za zimo

V obeh naših prodajalnah je že čutili, da pritiska mraz in ljudje že segajo po toplejših pleteninah. Domačini in okoličani pridno segajo po shetlandu, nič manj pa ne sprašujejo po njem tisti, ki so na IBM tečaju v Grajskem dvoru. Ženske v najboljših letih in ne več posebno vitke pa si še zmeraj želijo velikih števil udobnih pletenin, pa naj bi bili to kompleti ali obleke.

Veliko je povpraševanja tudi po otroških modelih, s ka-

terimi pa sta prodajalni dobro založeni.

Ker se bliža konec koledarskega leta in se povsod vrstijo slavnostne prireditve, predstave ali plesi, marsikatera ženska vpraša po večernih modelih iz lurexa, stranke, ki prihajajo iz Ljubljane in okolice pa se zelo zanimajo za vzorčne in butične modele, ki jih na obešalnikih žal ni toliko, kolikor bi jih lahko prodali.

Prizadevne recitatorke

Ob pripravah na praznovanje Dneva republike, 29. novembra, je Zveza kulturno-prosvetnih organizacij iz Radovljice povabila k sodelovanju tudi recitatorsko skupino Almiro, ki se je prvič javno predstavila ob proslavi Dneva samoupravljalcev. Recitatorke Milka Zupanova, Marta Hrovatova in Ana Kotnikova, ki se jim je pridružil še Tone Hladnik, so naštevali odlomke iz pesnitve »Sutjeska« in se bodo z njimi vključili v recital revolucio-

narne poezije in pesmi Kar je velikega, rodi trpljenje ..., ki bo v sredo, 27. novembra, ob 19. uri v festivalni dvorani na Bledu. Skupaj z njimi bodo nastopili še recitatorji Delavske univerze iz Radovljice, »Jutra« z Jesenic, osnovnih šol z Bleda, Bohinjske Bistrice, Gorij, Lesc, Lipnice in Radovljice in garnizije Bohinjska Bela. Ob recitatorjih bodo nastopili še moški pevski zbori z Bleda, Kroke, Podnarta in Zasipa ter ženski pevski zbor »Murka«.

Za nobeno reč se ni reklo ne!

Droben splet spominov nekaterih naših aktivistk in bork, ki so del svoje mladosti preživele v nenehni prežici senci vojne, njenih tegob in smrti.

»S petnajstim, marca 1943, sem začela organizirano delati za partizane. Bila sem ena od štirih skojevk s Sela pri Bledu,« pravi **Marica Koroščeva**. »Delu sem bila predana in sem ga opravljalna navdušeno. Za zgled so mi bili oče in brata, ki so vsi odšli v partizane. Ker je bila naša hiša zadnja v vasi, so se partizani velikokrat oglašali pri nas. Postregli smo jih pač s tistim, kar je bilo pri hiši. Sicer pa sem hrano zanje pogosto nosila v Jelovico, s kolegicami pa sem zbirala sanitetni material in obvestila o premikih žandarmerije. Bili so težki časi, nevarni in negotovi, pa se jih je vseeno lepo spominjati. Bili smo bolj povezani med seboj, bolj pripravljeni pomagati drug drugemu...«

»Takrat se za nobeno reč ni reklo ne,« nadaljuje **Mara Bradaškova**, ki je postala skojevka 1943 in je delovala v eni izmed dveh skojevskih trojk v Breznici. »Tudi naša hiša

je stala na robu vasi. In doma, kjer nas je bilo šest otrok, brat je tedaj že odšel v partizane, so bili dobrodošli vsi, ki so bili kakorkoli povezani z našim bojem, naj so bili terenci, obveščevalci ali pa borci. V hiši smo imeli tudi bunker in nekoč smo v njem skrivali partizana, ki ga je bilo treba čez dva dni spraviti iz hiše. Belila sem si glavo, kako, kajti petdeset metrov stran so Nemci postavili stražo, ki je imela poleg mitraljeza še vojaškega psa. Tovarišu sem poiskala najširšo obleko, veliko ruto, zraven pa še cekar in opoldne sta šli mimo straže dve ženski... Imela sem srečo, kajti ko bi naju razkrinkali, bi naju čakalo samo eno... Za prvega maja 1944 sem se odpravila v Martinji vrh nad Škofjo Loko, obiskat brata partizana, pa so me v Škofji Loki prijeli domobranci in me zaprli. Sicer so me čez tri tedne spustili, vendar sem ostala sumljiva. Ko sem se vrnila domov, sem se morala skrivati... Človek, pa čeprav je mlad in v zaporu ni okusil najhujšega — mučenja namreč, nikoli ne pozabi, kolikšna sta tesnoba in negotovost

za zapahi in takrat sem se res naučila ceniti svobodo in prvi maj je zame vsako leto resnični praznik...«

Tudi **Justina Jagičeva**, ki je prav tako delovala v eni izmed breznjskih trojk, je začela sodelovati 1943, ko sta njena brata odšla v partizane. V hišo, ki je stala na samem, so nenehno prihajali partizani, celo podnevi in skozi črno kuhinjo, kadar v stogu ni bilo nobene cunje. Bela cunja je bila namreč znamenje za majhno nevarnost, velika cunja pa je izdajala, da so v vasi Nemci... »Tako kot toliko drugih sem takrat zbirala sanitetni in tehnični material, raznašala pa literaturo in poročevalca, ki sem ju imela doma skrita v kovčku. Pa tudi prešivala sem veliko. Triglavke, pozneje titovke in ovratne rute. To je bil čas, v katerem smo se naučili živeti z nevarnostjo in smo se znali marsičemu odreči, da smo pomagali drug drugemu.«

Albina Humarjevi iz Podasabotina je bila stara sedemnajst let, ko se je 1943 vključila v odporniško gibanje. Bila je najstarejši otrok v zavodni slovenski družini, ki je morala otroke pošiljati v italijansko šolo. Ko se danes spominja nazaj, sama ne ve, kako so pravzaprav preživeli vojno. Jesti ni bilo kaj, le mleko, sadje in pa jeseni kostanj. Albina je bila obveščevalka do konca vojne. »Pošto sem prenašala tja v Brda in do Gorice, vendar le do mostu pred mestom. V mesto nisem mogla, ker nisem imela »Ausweisa«. Nekoč, ko sem prenašala neko posebno važno pošto, sem komaj ušla. V Podasabotinu mi je bila za petami nemška patrulja in medtem ko je sosedka napotila zasledovalce v drugo smer, sem se skozi klet priplazila do potoka in nato dolgo tekla po vodi, koder psi niso mogli več vohati moje sledi. Čeprav je bilo težko, je bilo za tak cilj, ki je bil za nas, ki smo bili pred vojno pod Italijo, še večji, vredno tvegati prav vse...«

Mimo Ferjanova je odraščala v napredni družini v Tacnu pod Smarno Goro. Imela je trinajst let, ko je 1942 iskala škatlo z igračami in je pod posteljo našla skritega partizana in ker si ni dala dopovedati, da je to sosedov stric, so ji morali pove-

Albina Humarjevi

dati, kako in kaj. Ko sta odšla v partizane krušna brat in sestra, je hotela z njima, a ko so ji povedali, da bo lahko več pomagala v vasi, je s težkim srcem le ostala doma. »Zbirala sem sanitetni material, prenašala literaturo in trosila letake, pošto pa sem skrivala v kite, in jo tako srečno prenašala do konca vojne.«

»Tudi jaz sem počela isto,« je rekla **Pavla Omanova**, ki je bila član skojevske trojke na Brezjah. »Naša trojka je imela poleg tega na skrbi še gibanje žandarmerije in esesovcev, saj smo le z učinkovitim obveščanjem lahko opozorili borce na marsikakšno nemško past in zasedo. Dekleta smo šivale še obleke, zvezde, titovke in zastave. Najbolj se spominjam akcije na velikonočni ponedeljek 1944, ko me je hudo skrbelo, ali se nama bo s Francko Plemljevo posrečilo prepeljati četo partizanov skozi gozd nad Posavcem in nato čez Savo proti Dobravi. Pošteno sva si oddahnili, ko so se nama borci zgubili spred oči, midve pa sva bili doma še pred policijsko uro.«

»1941 sem bila stara petnajst let, je povedala **Ivanka Antolinova**, ko sem prvokrat slišala za partizane, ker je zanje delal tudi oče. Dvainštiridesetega sem nato sama začela prenašati pošto, hrano in obvezilni material. Morala sem biti zelo previdna, saj smo bil črno zapisani. Oče je bil petkrat zaprt, grozili so nam s selitvijo in da nas bodo vse pobili, ker je odšel en brat v partizane, in kmalu za njim še drugi. 1944 so nam borci prišli zapet... na okno priletel je črn vran...«, takrat je padel prvi, za drugoga pa niti ne vemo, kje mu je grob.

Dosti smo pretrpeli in s sinovoma, ki sta zdaj stara šestnajst in osemnajst let, dostikrat obujam spomine; saj ne bi bilo prav, da bi pozabili na ta čas težkih preizkušenj...«

»Sedemnajst let mi je bilo, ko sem 1943 postala skojevka,« se je oglasila **Marija Strgarjeva**. Hodila sem na vezo iz Ljubljane na Dobro in Brezje, dokler nisem odšla v partizane. Bila je deževna aprilska sobota 1944, ko sem v bunkerju v ljubenski gmajni pisala poročila. Razen mene je bilo v njem še pet tovarišev in čakali smo obveščevalca, ki je odšel na vezo k Sv. Jakobu. Kurirja ni bilo in obveščevalec se je vrnil nazaj. Po njegovi sledi pa Nemci. Bilo je okoli petih, ko je zaropotalo. Zgrabila sem jo po in torbico in z drugimi vred planila iz bunkerja. Dva od tovarišev, brata, sta padla, drugim se nam je po vodi posrečilo uiti in v Lešah smo se pridružili partizanom. Naslednji dan smo se z bataljonom vrnili in pokopali padla tovariša. Da bi se po tem dogodku vrnila domov, ni bilo misliti. Kot terenka sem šla na Primorsko, nato pa sem v zadnji ofenzivi čez Baško grapo prišla na Jelovico. Velikokrat sem bila blizu doma, a domov si nisem upala, ker sem se bala, da bi se nato Nemci znesli nad mojimi. Čez domači prag sem stopila šele, ko je napočila svoboda...«

Almirin člani ZB, ki so se zbrali na letošnjem srečanju 4. juliju, Dnevu borca.

V pogovoru so sodelovale: v prvi vrsti **Mara Bradaškova**, **Marija Strgarjeva**, **Pavla Omanova**, **Marica Koroščeva** in **Mimo Ferjanova**; v drugi vrsti pa **Ivanka Antolinova** in **Justina Jagičeva**

Varnost pri delu

Novosti iz novega slovenskega zakona o varstvu pri delu!

Sestnajstega oktobra je Skupščina SR Slovenije na seji zbora združenega dela prejela Zakon o varstvu pri delu. S sprejetjem tega zakona je bila izpolnjena ustavna določba, da republike same določajo pravila varstva pri delu. Pravilniki, normativi in standardi, prejeti na osnovi starega temeljnega zakona o varstvu pri delu ostanejo še dalje v veljavi in dopolnjujejo Zakon o varstvu pri delu.

Katere varnosti in kaj poudarja novi zakon o varstvu pri delu? Delo v organizaciji združenega dela je treba vselej organizirati tako, da lahko delavec s potrebno delovno

spodobnostjo ob normalni pazljivosti dela brez nevarnosti za svoje življenje in zdravje, za življenje in zdravje ljudi v svojem delovnem okolju in brez nevarnosti za sredstva, ki jih ima posredno ali neposredno v rokah.

Organizacija združenega dela je dolžna poskrbeti s svojimi službami in ustrezno organizacijo, da se delavec ob prihodu na določeno delovno mesto natančneje seznani z delovnim mestom, z delovnimi pogoji, z delovnimi dolžnostmi, neposrednimi sodelavci, z organizacijo in delovanjem organov in služb in splošnimi akti o pospeševanju in zagotavljanju varstva pri delu. Z uresničevanjem samoupravnih pravic imajo

ljudje na delu pravico in dolžnost organizirati varstvo pri delu in skrbeti za povečanje varstva vseh članov delovne skupnosti.

Varstvo pri delu se uresničuje hkrati z organiziranjem in pospeševanjem produktivnosti in tehnološkega procesa ter delovnih postopkov. Varne delovne pogoje in s tem preprečevanje poškodb pri delu, telesnih okvar, poklicnih obolenj in obolenj v zvezi z delom zagotavljamo s sodobnimi tehničnimi, zdravstvenimi, socialnimi in drugimi ukrepi.

Če delavec pri delu ne upošteva predpisanih varstvenih ukrepov in normativov in ne izpolnjuje drugih obveznosti v zvezi z varstvom pri delu, se šteje, da s takim ravnanjem ogroža svojo varnost in varnost drugih delavcev pri

delu. Delavca, ki kljub opozorilu ne izpolnjuje varstvenih ukrepov je pooblaščen vodja del dolžan odstraniti z dela. Obenem je treba uvesti postopek zaradi hujše kršitve delovnih dolžnosti.

Vsako na novo izdelano delovno pripravo ali napravo mora proizvajalec opremiti z navodilom za varno uporabo ter o načinu preizkušanja in vzdrževanja. Varstvene ukrepe in normative morajo upoštevati tudi uvozniki delovnih priprav in naprav. O tem morajo izdati pismeno izjavo.

Če so v delovni organizaciji določena delovna mesta, na katerih imajo delavci posebne pravice in odgovornosti (vodilna delovna mesta), se določijo tudi pravice in odgovornosti, ki jih imajo v zvezi z izvajanjem in zagotavljanjem varstva pri delu.

Na delovnih (ali v delovnih prostorih), kjer opravlja hkrati več organizacij združenega dela svoja dela, morajo izvajalci del s pismenim dogovorom določiti skupne varstvene ukrepe.

Prvi neposredni vodja dela mora pred delom ugotoviti za vsakega fizičnega delavca na novem določenem delovnem mestu:

— če so sredstva za delo ustrezna in brezhibna,

— če delavec pozna pravila za varno delo, ki ga bo opravljal in da obvlada delo,

— če je zdravstveno sposoben za delo.

Če neposredni vodja dela ugotovi, da za določena dela po samoupravnem sporazumu o varstvu pri delu ni ustreznih navodil za varno delo, jih mora zahtevati od prvega

(Nadaljevanje na 6. strani)

Varnost pri delu

(Nadaljevanje s 5. strani)

predpostavljenega operativnega vodje in službe varstva pri delu.

Popravljenе stroje in naprave, ki so bili začasno izločeni iz obratovanja, mora pred ponovno vključitvijo v delo pregledati in odobriti njihovo uporabo neposredni vodja dela, pri večjih popravilih pa komisijsko kot velja za nove stroje in naprave.

Izobraževanje v zvezi z varstvom pri delu je obvezno za vse nove delavce, za vodilne delavce pa še dopolnilno izobraževanje vsake dve leti. Vsebinsko, roke in program določa samoupravni sporazum o varstvu pri delu.

O vsaki smrtni oziroma hujši poškodbi je delovna organizacija dolžna takoj obvestiti poleg pristojnega in-

špektorja dela tudi pristojne organe javne varnosti.

Če inšpektor dela ugotovi pri pregledu nepravilen odnos do varstva pri delu, da organom za samoupravno delavsko kontrolo poročilo o svojih ugotovitvah in ga opozori na vse nepravilnosti, ki jih je opazil pri pregledu.

Med kazenskimi določbami je v zakonu večje število prekrškov in gospodarskih prestopkov, ki jih stari temeljni zakon o varstvu pri delu ni obravnaval. Večje je tudi število mandatnih kazni. Denarne kazni izterja takoj na mestu inšpektor dela od odgovorne in pravne osebe za naslednje prekrške:

— če dopusti, da se dela, ki bi se morala opravljati pod nadzorstvom, opravlja brez nadzorstva ali se ne

opravljajo tako, kot določajo predpisi oziroma navodila proizvajalca za določeno delovno pripravo ali napravo,

— če pri delu ne zagotovi uporabe predpisanih sredstev in opreme za osebno varstvo,

— če ne zagotovi, da so delovne priprave in naprave v brezhibnem stanju in da se ne uporabljajo namensko,

— če dopusti, da delavec opravlja delo pod vplivom alkohola.

Denarne kazni so po 100 din. Z denarno kaznijo 50 din se kaznuje za prekršek takoj na mestu delavec, če kljub poprejšnjemu opozorilu ne uporablja namensko opremo za osebno varstvo ali če namerno odstrani z delovne priprave varnostno napravo.

Zdravko Gruđen,
varnostni inženir

Zmeraj pripravljene

Predstavljamo vam članice ekipe za prvo pomoč v štabu civilne zaščite.

Ekipe za prvo pomoč v štabu civilne zaščite je začela aktivno delovati 1970, ko je na občinskem tekmovanju zasedla III. mesto in osvojila pokal. Poslej se je redno udeleževala tekmovanj, na katerih enkrat na leto redno preiskujejo znanje ekipe prve pomoči. Vodja celotne ekipe je Francka Pikonova, vodji dveh trojk pa sta Štefka Kunčičeva in Mari Pogačarjeva. Članice ekipe so še Martina Ivnikova, Jelka Mulejeva, Marinka Klinarjeva, Francka Žibertova, Tončka Ruparjeva in Pavla Rozmanova.

Vodji trojk sta morali opraviti tečaj prve pomoči, ki je trajal osemdeset ur in je bil zares temeljit, za članice ekipe pa je trajal tečaj dvajset ur.

Seveda se znanje vsako leto na novo obnavlja. Tečaj organizira RK, pri pripravi na preizkus iz teoretičnega in praktičnega znanja pomaga ekipi medicinska sestra, članica kolektiva Zdravstvenega doma iz Radovljice. Še pred pričetkom praktičnih vaj morajo članice ekipe streti teoretične pasti in uganke, kako ravnati z ranjenci. Tekmovanje se ponavlja odvijata na radovljiškem kopališču, kjer gre zelo zares. Ranjenci so živi, v njihove vloge pa se vživljajo učenke in učenci poklicnih šol. Vsak ima na svojem telesu po več ran, in vsaka ekipa mora čimprej ugotoviti za kakšne rane gre, kakšna pomoč je potrebna, in to pomoč nato tudi najhitreje nuditi. Ekipa zdravnikov in medicinskih sester pa ima na skrbi strokovno ocenjevanje teh težkih nalog.

Članice ekipe so v dosedanjem delu pokazale dovolj pripravljenosti, za kar zaslužijo vsekakor priznanje. Vsaka posamezna članica ekipe prve pomoči ima lahko velik

delež v reševanju ranjencev ne le v vojni, marveč tudi v našem vsakdanu. Nesreča se lahko zgodi kaj hitro, naj bo

na cesti, na delovnem mestu, na poti v službo, pa tudi doma ali kod drugod. In v takšnih primerih pomeni pomagati sočloveku tudi reševanje človeških življenj.

ABV

Dograditi šole, vzgojnovarstvene ustanove in posebne šole

5. seja zbora združenega dela, zbora krajevnih skupnosti in družbenopolitičnega zbora skupščine občine Radovljica

30. oktobra je bila 5. redna seja vseh treh zborov skupščine občine Radovljica z zelo zanimivim dnevnim redom, saj je šlo za pomembne načrte v bližnji prihodnosti.

Zbori so razpravljali in sklepali o poročilu Delavske univerze iz Radovljice, o oceni samoupravnega dogovarjanja in izvajanja resolucije o skupni in splošni porabi, o predlogu potrditve zazidalnega načrta za počitniške hišice na Goreljku na Pokljuki, o predlogu odloka o družbeni skrbi za udeležence NOV in njihove družinske člane, borce za severno mejo v letih 1918—1919 ter slovenske dobrovoljce iz vojn 1912—1918, o sprejetju družbenega dogovora o uresničevanju dolgoročnega programa razvoja kmetijstva v SR Sloveniji za obdobje 1947—80, o sprejetju družbenega dogovora o oblikovanju in izvajanju štipendijske politike v SR Sloveniji, o izdelavi razvojnega načrta občine Radovljica, o imenovanju članov upravnega odbora sklada za izgradnjo šol v občini Radovljica, o izvolitvi novih članov sveta za ljudsko obrambo in imenovanju iniciativnega odbora za ustanovitev samoupravne interesne skupnosti socialnega varstva. Še posebne pozornosti pa so bili deležni poročilo upravnega odbora sklada za izgradnjo šol v občini Radovljica, poročilo iniciativnega odbora za pripravo referenduma v občini Radovljica in sprejetje družbenega dogovora o usmerjeni stanovanjski gradnji po srednjeročnem programu občine Radovljica, ki naj sistematično rešuje stanovanjska vprašanja določenih socialnih kategorij in družin starih ljudi in mladih družin v skladu z resolucijo skupščine SRS o bodoči politiki stanovanjske graditve. Družbeni dogovor, ki ga je podpisalo trinajst podpisnikov je vsekakor velik prispevek k organizirani gradnji stanovanj, saj so podpisniki zagotovili, da ga bodo dosledno izpeljali.

Osemnajstčlanski iniciativni odbor za pripravo referenduma v občini je imel doslej dve seji, na katerih je ocenil politične odločitve konference SZDL, anketo 251 delegatov ter predloge ostalih družbenopolitičnih organizacij in na prvi imenoval tri delovne skupine, in sicer naj prva prouči možnost zbiranja sredstev za dograditev osnovnih šol po programu mimo samoprispevka delovnih ljudi in občanov, druga skupina naj na podlagi sprejetega programa izgradnje vzgojnovarstvenih ustanov in posebnih šol prouči možnost, kako v program referenduma vključiti tudi program vzgojnovarstvenih ustanov in posebnih šol, tretja skupina pa naj bi zbrala potrebe po družbenih prostorih in drugih objektih v posa-

mezni krajevni skupnosti. Iniciativni odbor je na svoji seji 30. 9. zadevo ponovno obravnaval ter sklenil predlagati občinski skupščini, občinski konferenci SZDL, organizacijam združenega dela in krajevnim skupnostim naslednjo rešitev.

Dograditev šol, vključno z novo šolo v Begunjah bi bila možna, če bi vsi zaposleni v združenem delu, delovni ljudje v kmetijstvu in obrti sprejeli družbeni dogovor, da se prispevek od bruto OD poveča na 2 % in podaljša za dobo treh let. Ob sprejetju družbenega dogovora bi bilo mogoče takoj dobiti premostitveni kredit, kar bi pomenilo, da bi bile šole zares dograjene do pričetka šolskega leta 1975/76. Če pa bi sprejeli družbeni dogovor, da se prispevek od bruto OD, davkov in katastrski dohodek poveča na 2 % in podaljša za dobo pet let, pa bi lahko po realnih izračunih dogradili vzgojnovarstvene ustanove v naši občini po že sprejetem programu in rešili posebno šolstvo.

stvene ustanove v naši občini po že sprejetem programu in odločali na zborih delovnih skupin in prav je, da se že vnaprej zavedamo njegove pomembnosti.

ALKOHOLIZEM

Alkoholizem je bolezen, ki jo povzroča dolgotrajno, čezmerno uživanje alkohola, kar privede do fizičnih in psihičnih poškodb zdravja ter tudi do ekonomskih, socialnih in splošnih družbenih težav.

Ugotavljanje alkoholizma pri posameznikih se prične pri ugotavljanju pozitivnih telesnih, psihičnih in socialno-ekonomskih simptomov.

Odstotek alkohola v krvi je mogoče ugotoviti. Kadar je odstotek alkohola v krvi do 0,05 % menimo, da oseba ni bistveno pod vplivom alkohola. Kadar je alkohola v krvi 0,15 % in več, tedaj je oseba zanesljivo pod vplivom alkohola in ne more opravljati svojega dela.

Koncentracija alkohola v krvi daje samo približno oceno stopnje pijanosti, kajti simptomi niso vedno vzporedno s koncentracijo v krvi. Zaradi tega se takšni posamezniki preiskujejo tudi na druge načine.

Preizkušajo koordinacijo gibanja, stojjo in hojo, govor in pisanje, sposobnost za računanje, emocionalne reakcije, hitrost reagiranja, časovno in prostorsko orientacijo, razumevanje in razsojanje itd.

Kronični alkoholizem je rezultat pogostega in nezmerne uživanja alkoholnih pijač. Stopnja patološke želje po alkoholu in izguba kontrole pri jemanju alkohola je lahko izražena različno. Sistematična uporaba alkohola lahko privede do poškodb zdravja in socialnega funkcioniranja posameznika.

Število alkoholikov je znano samo približno. Na sploh velja, da je problem alkoholizma najhujši in obsežnejši kakor problem drugih toksi-komanij.

Po neki oceni število alkoholikov ne presega 5 do 6 % celotnega števila oseb, ki pijejo alkohol. Največje število alkoholikov je v razdobju med 30. in 60. letom življenja, torej ravno v produktivnih letih življenja. Alkoholizem je pogostejši pri moških kakor pri ženskah.

Izvor alkoholizma pri posameznikih je kompleksen, s tem da imajo posamezni faktorji pri njegovem nastajanju večji pomen od drugih. Med posebno pomembnimi faktorji se omenjajo razni

socialni momenti (običaji, navade, vloga alkohola, status posameznika in drugo), potem psihološki faktorji (emotivna napetost, strah, depresija, slabitev socialnih komunikacij, težave pri adaptaciji in drugo). Nekateri znanstveniki trdijo, da del alkoholikov skrajša ne kaže vidnih znakov odmikanja od normalnega.

Alkoholizem je lahko reakcija na neko težko situacijo, s katero se posameznik bori v življenju, a je ni v stanju razrešiti.

Potreba (sla) po uživanju alkohola in slabitev kontrole nad potrošnjo se prične razvijati postopoma. Posameznik išče najprej v alkoholu sprostitev emotivnih nape-tosti. Pozneje prične piti vedno več, kar je delno rezultat povečane tolerance do alkohola, a mnogo bolj rezultat vedno večje odvisnosti od alkohola ter izguba kontrole nad njegovo potrošnjo.

Ponovljeni alkoholizem v nekaterih družinah je mogoče razlagati z zgledom in vplivom okolja.

Osebnost alkoholika je spremenjena. V sebi se bojuje med potrebo po alkoholu in čutom dolžnosti ter obveznostmi, ki jih ima, s strahom pred posledicami v družbi in škodljivimi vplivi alkohola na zdravje. Zato posamezniki samoiniciativno prenehajo piti (abstinirajo), kar traja relativno kratek čas. Navadno pričnejo ponovno piti, pogosto skrivaj.

Nekateri alkoholiki postanejo agresivni in surovi, najprej v družini, potem pa tudi drugod. Pri mnogih nastopi slabitev seksualne potenciale.

Pri težkih alkoholikih pride postopoma do etične deterioracije. Pojavi se tudi slabitev motivacije in splošne iniciative ter vztrajnosti. Emocije so površne in labilne. Končno pride tudi do poškodbe mišljenja in do intelektualnega padca. Del alkoholikov kaže antisocialno vedenje in zaide v kriminal.

Zdravljenje alkoholizma je komplicirano. Dobri rezultati so možni, kadar se alkoholik prostovoljno podredi zdravljenju in če pri tem sodeluje. Trajanje zdravljenja je popolnoma individualno.

M. S.

Kaj je novega v Parizu?

Po vsem svetu priznana modna prestolnica še posebno zaživi v času modnega sejma. Zdi se, kot bi se izložbe posebno olepšale, da bi pritegnile poglede ljudi z vsega sveta, ki se v tem času sestanejo v Parizu, da bi zaploskali ali raztrgali nove kolekcije modnih diktatorjev. Modni novinarji, kupci ali fotografi tekajo v začaranem krogu od revije do revije in prehodijo kilometre od enega razstavljalca do drugega. Visoke in suhe Američanke in male Japonke, glasni Italijani in Spanci, blede severnjaki, vsi so oblečeni tako kot narokuje Pariz.

Letošnjo zimo je najbolj popularna »house robe« po naše bi rekli »hišna obleka«. Hišna obleka zato, ker je udobno krojena, široka in ker

njemu robu. Dolžina obvezno pokriva začetek škornjev. Nosimo jo s pasom ali brez. Pasovi so zopet široki. Pojavil se je že pozabljen pas iz elastike, ki se spredaj zapne s kovinsko sponko.

Poleg te široke obleke so na drugem mestu krila, ki so povsem izrinila hlače. Krila so zvončasta, zelo široka z visokim pasom. Najbolj pogosto je rahlo zvončasto krilo s štirimi šivi. Moda postaja vse bolj naklonjena klasičnemu ozkemu krilu, ki se vse pogostejše pojavlja v kolekcijah za prihodnje leto. H krilu oblečemo bluzo iste barve v malo svetlejšem ali temnejšem odtenku in pulover ali jopo.

Pletene jope so še vedno široke in udobne. Pletene so na grobih pletilnih strojih, tako

jo lahko oblečemo preko ozkega pulija ali bluze. Nosimo je seveda ne doma. Namenjena je za ves dan, za službo, opravke in iz bolj elegantnega blaga za zvečer. Primerno blago za takšno obleko je črtaš žamet, tanka flanela, lahek tweed, mehek jersey ali blago, potiskano z drobnimi cveticami. »House-robe« ima obvezno sedlo nad prsmi in na hrbtu in je od sedla navzdol nabrana. Ima ovratnik ali široko obrobo ob vratu. Rokavi lahko segajo do komolca in so precej široki ali pa so dolgi srajčni rokavi z manšeto. Obleka je krojena ravno in se širi proti spod-

da dajejo vtis ročnega pletenja. Nova moda pri pletenju rada meša različne niti in materiale. Z malo domišljije si vsaka lahko splete kar najbolj moderno jopo iz ostan- kov raznih prej.

Jope so dolge in imajo šal ali normalni ovratnik. Obvezen dolg pleten šal in grobo pletena kapa. Preko zavijemo široko pelerino ali pa se zavijemo v udoben širok plašč.

Zelo pomembne so barve, ki so letos umirjene, zbrisane. Na prvem mestu je rjasta, potem so tu razni odtenki zelene od svetle do temne s sivkasto modrim nadihom.

Moderni so tudi vsi odtenki olivno zelene barve. Modra je postala sivkasta, siva pa ima rahlo moder nadih. Moderna je še temna bordo barva, ne- kaj črne in malo rjave.

Visoki škornji lisiče barve so obvezni. Torbice v barvi škornjev iz mehkega usnja so ploščate, podolgovate in jih nosimo pod roko.

»Veliki Gatsby«, film leta z nežno Mio Farrow in lepim Robertom Redfordom je že zavzel svoje mesto v modi. Večerne obleke so vse po vrsti v bledih barvah pudra, nežno zelene ali roza barve iz prosojnih svilenih materialov in se spogledujejo s čudovitimi oblekami, ki jih nosi

MIA v filmu. Veliki dekolteji, umerne cvetlice in razporki, ki odkrivajo zapeljive noge, spominjajo na nora leta zaljubljene generacije, ko je kraljeval charleston.

Takšna je moda bližajoče se zime. Čez dan udobna in praktična; zvečer nežna in zapeljiva.

Vesna Gaberščik

Dvanajsti med triindvajsetimi

V Celju je bila v dneh 18., 19., 25. in 26. oktobra 7. slovenska tekstiliada v kegljanju.

Na tekmovanju, kjer so se izkazali tudi organizatorji iz žalskega Juteksa, so se naši kegljači in kegljačice odrezali s solidno uvrstitvijo. Najprej se je bitka za čim večje število podrtih kegljev za-

6 x 200 lučajev je bilo 36. Zmagovalec je bil kranjski Tekstilindus s 5702 keglji, Almira se je uvrstila na 24. mesto s 4637 (1409) podrtimi keglji.

V borbenih igrah je zmagal Toper z 892 lesi, med 31. pa je bila Almira na 13. mestu.

Pri dvojicah sta prva Jenkole in Martelanc z 2006

čič Ludvik — 1033 lesov), 38. Uršič Alojz 841, 53. Kavčič Miro 831, 159. Galič 755, 168. Humerca 747 in 216. Plut 533.

Med ženskami ekipno 4 x 100 lučajev je zmagala KOKRA Kranj z 1625 lesi. Med 48 ekipami je bila Almira 26. Druge uvrstitve so bile:

Ženski pari: 1. Zumer-Vidal, Kokra Kranj 906, 55. Kotnik-Pretnar 619, 56. Šobar-Ambrožič 616.

Posameznice: 1. Založkar Olga, Tkanina Celje 468 lesov, 100. Ambrožič Cveta 324, 110. Kotnik Ana 312, 115. Pretnar Francka 307, 128. Šobar Zdenka 292 lesov.

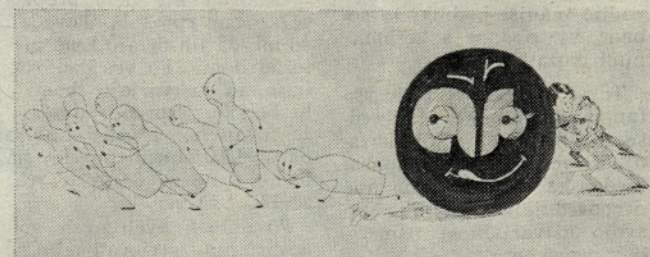
Uvrstitve po točkah:

— moške ekipe: 1. Tekstilindus 119, 9. Almira 13, od 16 skupaj.

Uvrstitev za prehodni pokal:

1. Tekstilindus 126 točk, 12. Almira 13 točk od triindvajsetih.

Ekipa je imela tudi nekaj smole, ker je sredi tekmovanja odstopil Marjan Plut. Zato nas je prehitelo nekaj kolektivov, ki smo jih do- slej zmeraj pustili za seboj in med katerim je tudi Rašica. Upamo, da se bomo drugo leto z več sreče in tudi treninga prilučali za nekaj mest više.

Romih in Uršič, ki sta se prikegljala med deset najboljših

čela na celjskem kegljišču, kjer so bile odigrane borben- ne partije in kjer so tekmo- vale tudi ženske. Glavno tek- movanje na 200 lučajev posa- mežno in pa meti v dvojicah so se odigrali na kegljišču v Zalcu.

Uvrstitev po lesih:

Ekip, ki so tekmovala po

lesi. Vsega skupaj je bilo 103 dvojic in med prvih 10 sta se na 9. mesto uvrstila Romih-Uršič z 1771 lesi. Kavčič-Humerca sta pristala na 60. mestu z 1578 lesi, na zadnjem pa Galič-Plut z 1288 lesi.

Med posamezniki so se Al- mirci zvrstili takole: 10. Ro- mih Zvonko, 930 (prvak Ka-

Strelci in kegljači

Delo mladinske organizaci- je TOZD Almira Nova Gorica lepo napreduje. Že takoj na začetku smo z velikim vese- ljem ustanovili kegljaški in strelski klub.

Trening v streljanju se je začel že 24. oktobra. Vadimo na javnem strelišču. Ekipa šteje sedem članov: Šemrov Adolf, Pintar Tone, Toper Tončka, Sitar Nataša, Doplihar Vida, Pavlica Roza in Pavlica Oskar. Strelci se zbe- rejo na trening dvakrat te- densko.

Kegljači pa so začeli tren- ning 26. oktobra v keglja- škem klubu Nova Gorica. Šteje 6 članov, kegljajo pa: Gulin Ladojka, Šemrov Adolf, Pintar Tone, Jasnič Nevenka, Gulin Vera in Krstov Judita.

Ob otvoritvi nove tovarne smo izdelali kratek program za tekmovanja v kegljanju in streljanju. Tekmovali naj bi s člani matičnega podjetja iz Radovljice. Na to tekmovanje bi radi, če bo le mogoče, po-

vabili tudi ekipo iz katerega- koli podjetja, ker bi bilo tek- movanje tako bolj zanimivo in pestro.

Tudi sicer je naš aktiv mla- dih proizvajalcev zelo priza- deven. Izdelali smo osnutek

pravilnika, s katerim bo usklajeno vse naše delo.

Izvolili smo tudi že komi- sijo za informiranje ter idej- nopolitično delo in kulturo v sestavi Hrovatin Tanja, Bel- tram Leonida, Agata Mavrič, za šport in rekreacijo, Gulin Ladojka in za izobraževanje delavcev Simčič Marija.

Tanja Hrovatin

Ugaslo ognjišče

Nov roman Toneta Svetine v knjižni zbirke Prešernove družbe za leto 1975. V knjiž- ni zbirki, ki je trikrat cenej- ša kot so podobne izdaje na trgu, saj stane šest knjig 55 din, če so vezane v platno pa 85 din, bodo izšle že v me- secu novembru: zelo pester in zanimiv **PREŠERNOV KO- LEDAR 1975**, **UGASLO OG- NJISČE**, najnovejše Svetino- vo delo o enem zadnjih sa- motarjev gozdnikov, ki od prve svetovne vojne živi od- tujen od sveta, a ga nova voj- na vihra v letu 1941 znova pritegne v dogajanje; **KO ČLOVEK ZORI**, zgodba Jane-

za Švajcerja o mladini da- našnjih dni, ki jemljejo živ- ljenje prelahko, dokler jih ne izuči; **SPOMINI NA LENI- NA**, ki jih je napisala njego- va žena Nadežda Konstanti- nova Krupskaja in razkrivajo strani iz Leninovega življe- nja, ki jih doslej nismo po- znali; **MLADA BREDA**, izbor najlepših ljudskih pesmi in **RASTLINE IN NAŠE ZDRAV- JE**, ki jo bo vesela vsaka družina; njen pisec je dr. Francišek Smerdu.

Knjige lahko naročite na naslov: **PREŠERNOVA DRUŽBA**, Opekarska-Bor- setova 27, 61000 LJUBLJANA, telefon 21-440.

Tunizija

Iz Tunisa proti stepi nas je pot vodila mimo nekdanj slavne Kartagine, od katere pa se sonči na vročem soncu le še nekaj ruševin...

PRAVLJICNO STARO MESTO

Nekaj kilometrov dalje se na hribu nad morjem razteza očarljivo malo mesto Sidi-Bou-Said. Avto moraš pustiti pred mestom in potem se po kamniti ulici vzpenjaš med snežno belimi hišami, ki se bahajo z živo modro pobarvanimi izrezljanimi okni in vrati. Povsod cvetijo ogromni rožni grmi z vijoličastimi cvetovi. Posedli smo na strme stopnice pred kavarno na slamnate rogože in pili dišeč metini čaj s pinjani. Po ulici se je sprehajala pisana množica ljudi. Med živo oblečenimi turisti so se sprehajali arabski v belih djelabah. Vse mesto je dišalo po jasmínu. Kmalu smo odkrili, od kod ta prijeten vonj. Prodajalci jasmína so ponujali dišeče šopke, ki so jih imeli zapicene v melono. Cvetja niso bile deležne le žene. Kupovali so ga tudi moške in si dehteče šopke zataknili za uho. Tu in tam so bila odprta vrata stanovanjske hiše. V notranjosti so na preprogah sedele žene, zavite v bela oblačila, pile čaj in opazovale mimoidoče. In čudovito mesto nad morjem je postajalo z zahodom sonca vedno bolj modro. Ljudje so uživali v tišini in opojnem vonju jasmína. Kakšna sprostitev po našem vsakodnevnem hitenju in hlastanju.

KAIROUAN — SVETO MESTO

Ravna asfaltna cesta nas je peljala mimo Hammameta — starega mesta za obzidjem, ki je tudi znano turistično središče, polno malih hotelov, zgrajenih v arabskem stilu, ki stojijo ob turkizno modrem morju. Ko cesta z obale zavije v notranjost, postaja pokrajina vedno bolj pu-

sta in peščena. Ob robu ceste nas spremljajo devoredi kaktusov. Ustavimo se šele pred dvema ogromnima bazenom vode, ki se razprostirata pred vhomom v Kairouan — mesto stepé. Okrogla baza na že od 9. stoletja napajata mesto z vodo. Kairouan je nastal v letu 670, ko se je Okba Ibn Najaa odločil, da bo ustanovil prvo islamsko mesto v tem delu sveta. Od takrat se je Kairouan razvijal, postal je eno izmed štirih svetih mest poleg Meke, Medine in Jeruzalema. Staro mesto se ponaša z ogromno mošejo, ki jo je pričel graditi Sidi Okba. Mošeja je na zunaj podobna mogočni utrdbi. Za grobimi zidovi pa se odpre pogled na veliko dvorišče, obdano z lokii. Notranjost mošeje odkrije čudovit splet stebrov in obokov, ki ustvarjajo harmonijo senc in oblik. Pravo nasprotje velike mošeje je mošeja »du Barber«, kjer do glavne dvorane vodijo manjši hodniki in sobane, vse obdane s keramičnimi mozaiki.

Tu se človeku razkrije vsa fantazija umetnikov, ki se niso mogli izživeti v oblikovanju človeka ali živali (mohamedanska vera to namreč prepoveduje) in so tako svojo ustvarjalnost usmerili v ornamente.

Souk v Kairouanu je najbolj arabskih v vsej Tuniziji. Tu je civilizacija najmanj poslegla v življenje obrtnikov in trgovcev. V ozkih ulicah so v nizkih hišah, v temnih prostorih brez vrat postavljene ročne statve za blago. Mladi dečki pa tudi starci po ves dan tkejo blago za djelabe — arabska oblačila. Najmlajši, še otroci pa na velikih lesenih kolesih previjajo prejo.

Kairouan je poznan po vsem svetu tudi po vzletih volnenih preprogah. Zašli smo v eno od številnih trgovin s to pašo za oči.

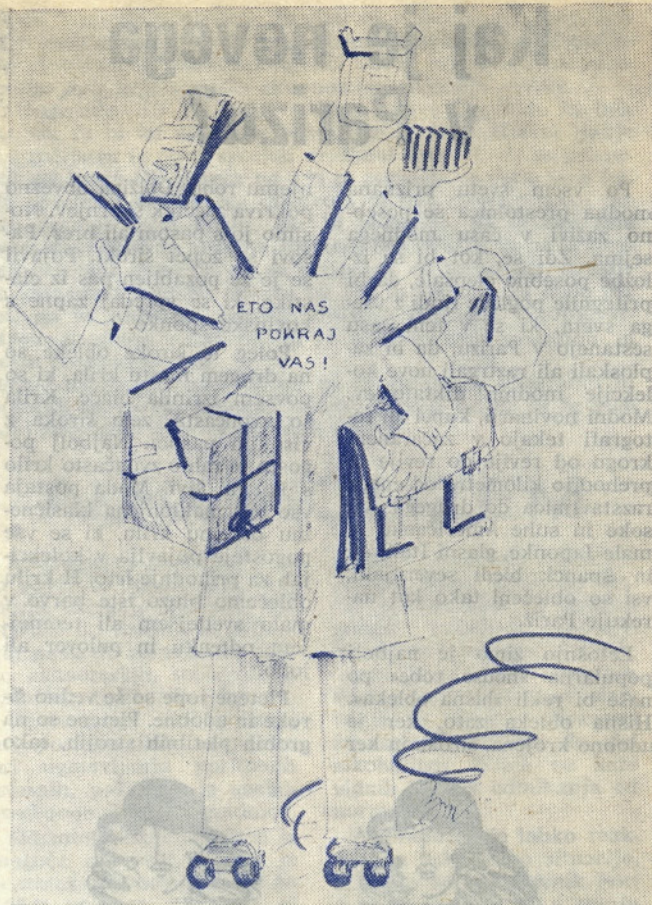
Spodaj je trgovina normalna, natrpana z vsem mogo-

čim za turiste. Ko se po ozkih stopnicah povzpneš v prvo nadstropje, pa se odpre pogled na ogromno dvorano, polno preprog. Preproge so povsod po stenah, na tleh, zvite v svitke, se vrstijo vzdolž ob zidovih. Lastnik nas povabi na oblazinjeno klop in nam postreže z mentinim čajem. Nato se prične predstava. Mladi fantje razprostirajo čudovite preproge vseh mogočih barv in vzorcev. Najprej seveda pokažejo velike preproge in ko odkimamo češ, saj ne bomo kupili, začnejo polagati srednje. Spet odkimamo in na vrsto pridejo manjše preproge. Medtem lastnik še enkrat dokaže svojo gostoljubnost s hladnimi sokovi ali kavo in klepet z nami o vsem mogočem in seveda o preprogah. Lepo kairuansko dekle medtem pridno vozla eno izmed njih. Seveda je tu le zaradi turistov, tudi slikaš jo lahko, če hočeš.

»Kdo in kje dela preproge?«, sem vprašala. Povedali so mi, da jih delajo žene pretežno doma. Po ves dan vozljajo in ustvarjajo barvite berberske vzorce. Starejše, že izkušene ženske dobijo okrog 1200 starih dinarjev na dan. Pa ne za 8 ur, temveč za 12 ur in več.

Po dobrih dveh urah pregovarjanja, zatrjevanja, da ne bomo nič kupili, da nimamo prostora v avtu in da preproge sploh ne rabimo, smo odšli s preprogico za polovično ceno. Mi smo bili veseli, ker je bila cena ugodna, lastnik tudi, ker je zanj polovična cena več kot ugodna. Nato smo nadaljevali pot in odkrivali skrivnost Souka, gledali smo, kako tolčejo bakrene krožnike in vaze, ter obdelujejo usnje. Sli smo mimo kamele, ki z zavezanimi očmi cel dan hodi v krogu in vleče iz vodnjaka dragoceno pitno vodo, in mimo mož, ki sede na lesenem podiju in šivajo bele djelabe, mimo prodajalcev dišav in hrane ter polni vtisov zapustili staro mesto Stepe.

(Nadaljevanje prihodnjic)

Nagradna uganka

Za sedmorokim kotalkarjem z izmišljenim imenom RIKO VURNIK se skriva član našega kolektiva. Če pravilno zamenjate črke, dobite njegovo ime in naziv delovne-

ga mesta, ki ju v zaprti kuverti oddajate v nabiralnik glasila do 5. decembra letos. Skrivnostni kotalkar bo sam izžrebal nagrajenca, ki bo prejel 50,00 din.

Pred startom

V teh dneh se je prvič sestala in konstituirala komisija za reševanje stanovanjskih vprašanj zaposlenih. Za predsednika komisije je bil izvoljen tov. BRINSEK Franc, za namestnika pa tov. Uršič Alojz.

Komisija je obdelala natečajne vloge in odločila, da se posname dejansko stanje stanovanjskih razmer prosilcev na domovih interesentov za stanovanja.

M. Stibelj

Zahvala

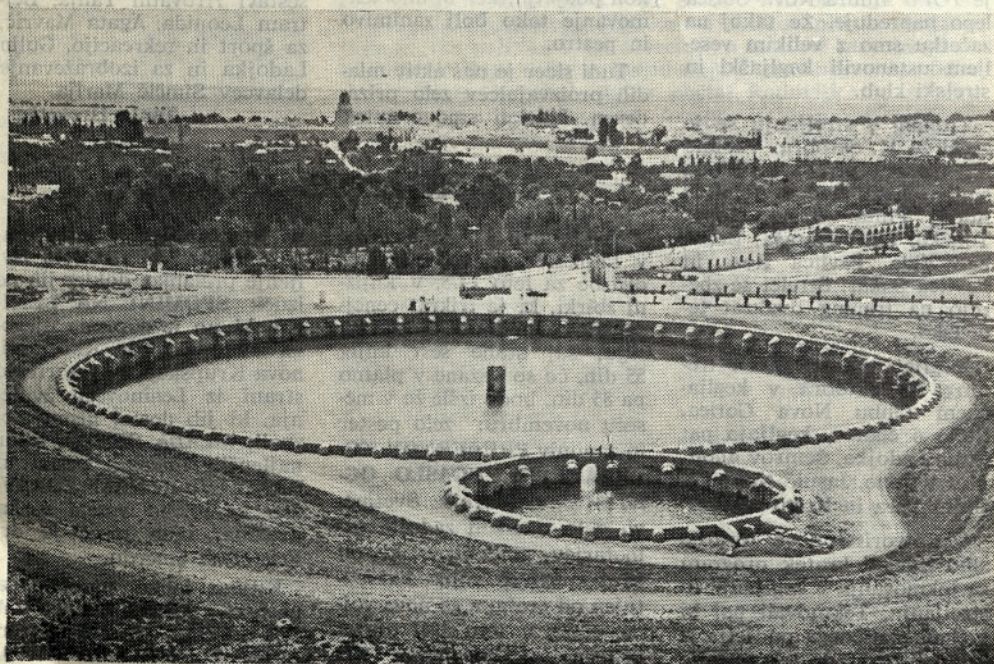
Ob boleči izgubi naše ljubljene mame, babice in prababice

BARBARE ZUPAN

se iskreno zahvaljujemo za tople besede izrečenega soža-

lja, podarjene vence in denarno pomoč, Branku Cerarju pa za prevoz.

Mara Bradaška, Milka Prešeren, Francka Govedič, Tilka Dobrila, hčerke in Danica Bulut in Jana Mušič, vnukinji

Kairouan ... mesto stepé, z vodnima zbiralnikoma iz 9. stoletja

UREDNIŠKI ODBOR:

Zlato Kavčič, Milka Blažič, Zoran Bulut, Maruša Černilec, Katja Kos, Brigita Ropret, Mila Mežek, Bosiljka Vidič, Valentin Pintar, Tatjana Bratuša, Peter Vengar

GLAVNA IN ODGOVORNA UREDNICA: Alenka Bolč-Vrabec

TISK: Gorenjski tisk, Kranj

Oproščeno temeljnega davka od prometa proizvodov.